

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

27 päivänä syyskuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö – Euroopan unionin perusoikeuskirja – 7, 8 ja 47 artikla – Direktiivi 95/46/EY – 1, 7 ja 13 artikla – Henkilötietojen käsittely – SEU 4 artiklan 3 kohta – Henkilötietoja sisältävän luettelon laatiminen – Tarkoitus – Veronkanto – Veropetosten torjunta – TuomioistuINVALVONTA – Perusvapauksien ja -oikeuksien suoja – Asian saattaminen tuomioistuimen käsiteltäväksi edellyttää, että ensin on tehty hallinnollinen oikaisuvaatimus – Mainitun luettelon hyväksyttävyyden todisteena – Henkilötietojen käsittelyn laillisuuden edellytykset – Rekisterinpitäjä suorittaa yleistä etua koskevan tehtävän

Asiassa C-73/16,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan ylin tuomioistuin) on esittänyt 3.2.2016 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 10.2.2016, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Peter Puškár

vastaa

Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky ja

Kriminálny úrad finančnej správy,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit A. Prechal, A. Rosas (esittelevä tuomari), C. Toader ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies M. Aleksejev,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 16.2.2017 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Peter Puškár, edustajanaan M. Mandzák, advokát,
- Slovakian hallitus, asiamiehenään B. Ricziová,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek ja J. Vláčil,

* Oikeudenkäyntikieli: slovakki.

- Espanjan hallitus, asiamiehenään M. J. García-Valdecasas Dorrego,
  - Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan P. Gentili, avvocato dello Stato,
  - Puolan hallitus, asiamiehenään B. Majczyna,
  - Euroopan komissio, asiamiehinään H. Krämer, A. Tokár ja H. Kranenborg,
- kuultuaan julkisasiamiehen 30.3.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 7, 8 ja 47 artiklan, yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY (EYVL 1995, L 281, s. 31) 1 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan e alakohdan ja 13 artiklan 1 kohdan e ja f alakohdan, SEU 4 artiklan 3 kohdan ja SEUT 267 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Peter Puškár sekä Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan verohallitus, jäljempänä verohallitus) ja Kriminálny úrad finančnej správy (talousrikollisuuden torjuntavirasto, Slovakia) ja jossa on kyse kanteesta, jossa viimeksi mainittuja vaaditaan poistamaan Puškárin nimi verohallituksen bulvaaniksi katsomien henkilöiden luettelosta, jonka verohallitus on laatinut veronkannon tarkoituksessa ja jonka päivityksestä vastaavat verohallitus, sen alaiset verotoimistot sekä talousrikollisuuden torjuntavirasto (jäljempänä riidanalainen luettelo).

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 95/46 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän direktiivin mukaisesti jäsenvaltioiden on henkilötietojen käsittelyssä turvattava yksilöille heidän perusoikeutensa ja -vapautensa ja erityisesti heidän oikeutensa yksityisyyteen.

2. Jäsenvaltiot eivät voi rajoittaa tai kieltää henkilötietojen vapaata liikkuvuutta jäsenvaltioiden välillä syistä, jotka liittyvät 1 kohdan mukaisesti turvattavaan suojaan.”
- 4 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

  - a) ’henkilötiedoilla’ kaikenlaisia tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä (’rekisteröity’) koskevia tietoja; tunnistettavissa olevana pidetään henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa, erityisesti henkilönumeron taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella,

b) 'henkilötietojen käsittelyllä' ('käsittely') kaikenlaisia sellaisia toimintoja tai toimintojen kokonaisuuksia, joita kohdistetaan henkilötietoihin joko automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai manuaalisesti, kuten tietojen kerääminen, tallentaminen, järjestäminen, säilyttäminen, muokkaaminen tai muuttaminen, tiedon haku, kysely, käyttö, luovuttaminen siirtämällä, levittämällä tai asettamalla muutoin saataville, yhteensovittaminen tai yhdistäminen sekä suojaaminen, poistaminen tai tuhoaminen,

--

d) 'rekisterinpitäjällä' luonnollista tai oikeushenkilöä, julkista viranomaista, virastoa tai muuta toimielintä, joka, yksin tai yhdessä toisten kanssa, määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen ja keinot; jos käsittelyn tarkoitus ja keinot määritellään kansallisilla tai yhteisön laeilla tai asetuksilla, rekisterinpitäjä tai erityiset perusteet rekisterinpitäjän nimeämiseksi voidaan vahvistaa kansallisten tai yhteisön säännösten mukaisesti,

--”

5 Direktiivin 95/46 3 artiklassa, jonka otsikko on ”Soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan osittain tai kokonaan automatisoituun tietojenkäsittelyyn sekä sellaisten henkilötietojen manuaaliseen käsittelyyn, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa.

2. Tätä direktiiviä ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn,

– joka suoritetaan sellaisessa toiminnassa, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan, kuten toiminta, josta on määrätty Euroopan unionista tehdyn sopimuksen V ja VI osastossa, ja kaikissa tapauksissa käsittely, joka koskee yleistä turvallisuutta, puolustusta, valtion turvallisuutta (myös valtion taloudellista hyvinvointia, kun käsittelyoperaatio on sidoksissa valtion turvallisuutta koskeviin kysymyksiin) ja rikosoikeuden alalla tapahtuvaa valtion toimintaa,

--”

6 Kyseisen direktiivin 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että

a) henkilötietoja käsitellään asianmukaisesti ja laillisesti,

b) henkilötiedot kerätään tiettyä nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä myöhemmin saa käsitellä näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla. Myöhempää käsittelyä historian tutkimusta taikka tilastollisia tai tieteellisiä tarkoituksia varten ei pidetä yhteensopimattomana, sillä edellytyksellä, että jäsenvaltiot toteuttavat tarpeelliset suojatoimet,

c) henkilötiedot ovat asianmukaisia, olennaisia eivätkä liian laajoja siihen tarkoitukseen, mihin ne on kerätty ja missä niitä myöhemmin käsitellään,

d) henkilötiedot ovat täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä; on tehtävä kaikki mahdollinen sen varmistamiseksi, että niihin tarkoituksiin nähden virheelliset tai puutteelliset tiedot, joita varten tiedot kerättiin tai joissa niitä myöhemmin käsitellään, poistetaan tai oikaistaan,

e) henkilötiedot säilytetään muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan sen ajan, kuin on tarpeen niiden tarkoitusten toteuttamista varten, joita varten tiedot kerättiin tai joissa niitä myöhemmin käsitellään. Jäsenvaltiot toteuttavat niiden henkilötietojen tarpeelliset suojatoimet, joita säilytetään edellä tarkoitettua aikaa kauemmin historian tutkimusta taikka tilastollisia tai tieteellisiä tarkoituksia varten.

2. Rekisterinpitäjän on huolehdittava 1 kohdan noudattamisesta.”

7 Direktiivin 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että henkilötietoja voidaan käsitellä ainoastaan,

a) jos rekisteröity on yksiselitteisesti antanut suostumuksensa, tai

--

c) jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän laillisen velvoitteen noudattamiseksi, tai

--

e) jos käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai sellaisen julkisen vallan käyttämiseksi, joka kuuluu rekisterinpitäjälle tai sivulliselle, jolle tiedot luovutetaan, tai

f) jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän tai tiedot saavan sivullisen oikeutetun intressin toteuttamiseksi, paitsi milloin tämän intressin syrjäyttävät rekisteröidyn 1 artiklan 1 kohdan perusteella suojaa tarvitsevat intressit ja -vapaudet.”

8 Direktiivin 95/46 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että rekisterinpitäjän tai hänen edustajansa on toimitettava rekisteröidylle, jolta tietoja kerätään, vähintään jäljempänä esitetyt tiedot, paitsi jos hän jo tietää ne:

a) rekisterinpitäjän henkilöllisyys ja tarvittaessa hänen edustajansa henkilöllisyys,

b) tietojenkäsittelyn tarkoitukset,

c) kaikenlaiset lisätiedot, kuten

– tietojen vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät,

– tieto siitä, onko kysymyksiin vastaaminen pakollista vai vapaaehtoista, sekä vastaamatta jättämisen mahdolliset seuraukset,

– onko rekisteröidyllä oikeus saada itseään koskevia tietoja ja oikeus niiden oikaisuun,

siltä osin kuin nämä lisätiedot ovat tarpeen ottaen huomioon erityiset olosuhteet, joissa tiedot kerätään, rekisteröidyn kannalta asianmukaisen tietojenkäsittelyn takaamiseksi.”

9 Mainitun direktiivin 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos tietoja ei ole kerätty rekisteröidyltä itseltään, jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että rekisterinpitäjän tai hänen edustajansa on tietoja rekisteröitäessä tai, jos tietoja tullaan luovuttamaan sivulliselle, viimeistään silloin, kun tietoja ensi kerran luovutetaan, toimitettava rekisteröidylle vähintään jäljempänä esitetyt tiedot, paitsi jos hän jo tietää ne:

- a) rekisterinpitäjän henkilöllisyys ja tarvittaessa hänen edustajansa henkilöllisyys,
- b) tietojenkäsittelyn tarkoitukset,
- c) kaikenlaiset lisätiedot, kuten
  - kyseessä olevat tietoryhmät,
  - tietojen vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät,
  - onko rekisteröidyllä oikeus saada itseään koskevia tietoja ja oikeus niiden oikaisuun,

siltä osin kuin nämä lisätiedot ovat tarpeen ottaen huomioon erityiset olosuhteet, joissa tiedot kerätään, rekisteröidyn kannalta asianmukaisen tietojenkäsittelyn takaamiseksi.

--”

10 Saman direktiivin 12 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on taattava rekisteröidylle oikeus saada rekisterinpitäjältä

- a) vapaasti, kohtuullisin väliajoin ja ilman aiheetonta viivytystä tai aiheettomia kustannuksia
  - vahvistus siitä, käsitelläänkö häntä koskevia tietoja vai ei, sekä vähintään tiedot käsittelyn tarkoituksista, käsiteltävistä tietoryhmistä ja tietojen vastaanottajista tai vastaanottajaryhmistä, joille tiedot luovutetaan,
  - käsiteltävät tiedot itselleen ymmärrettävässä muodossa sekä kaikki tietojen alkuperästä käytettävissä olevat tiedot,
  - tiedot kyseessä olevien tietojen automaattiseen käsittelyyn liittyvästä logiikasta, ainakin 15 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen automatisoitujen päätösten ollessa kyseessä;
- b) tapauskohtaisesti, sellaiset tiedot oikaistuiksi, poistetuiksi tai suojatuiksi, joiden käsittely ei ole tämän direktiivin mukaista, erityisesti tietojen puutteellisen tai virheellisen luonteen vuoksi;
- c) ilmoitus sivullisille, joille tietoja on luovutettu, kaikenlaisista b kohdan mukaisesti tehdyistä oikaisuista, poistamisista tai suojaamisista, paitsi jos tämä osoittautuu mahdottomaksi tai vaatii kohtuutonta vaivaa.”

11 Direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla pyritään rajoittamaan 6 artiklan 1 kohdassa, 10 artiklassa, 11 artiklan 1 kohdassa sekä 12 ja 21 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvoitteiden alaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, jotta varmistettaisiin

--

- c) yleinen turvallisuus,
- d) rikosten tai säännellyn ammattitoiminnan osalta, ammattietiikan rikkomusten torjunta, tutkinta, selvittäminen ja syyteharkinta,
- e) jäsenvaltiolle tai Euroopan unionille tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu, myös rahaa, talousarviota ja verotusta koskeissa asioissa,
- f) valvonta-, tarkastus- tai sääntelytehtävä, joka satunnaisestikin liittyy julkisen vallan käyttämiseen c, d ja e alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa,

– –”

- 12 Direktiivin 95/46 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on turvattava rekisteröidylle oikeus

- a) ainakin 7 artiklan e ja f alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa millä hetkellä tahansa vastustaa itseään koskevien tietojen käsittelyä tilanteeseensa liittyvien huomattavan tärkeiden ja perusteltujen syiden vuoksi, paitsi milloin kansallisessa lainsäädännössä toisin säädetään. Jos vastustus on perusteltua, rekisterinpitäjä ei enää saa käsitellä kyseisiä tietoja,

– –”

- 13 Direktiivin 17 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että rekisterinpitäjän on toteutettava tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet henkilötietojen suojaamiseksi vahingossa tapahtuvalta tai laittomalta tuhoamiselta, vahingossa tapahtuvalta häviämiseltä, muuttamiselta, luvattomalta luovuttamiselta tai tietojen antamiselta, erityisesti jos käsittely muodostuu tietojen siirtämisestä verkossa, sekä kaikelta muulta laittomalta käsittelyltä.

Ottaen huomioon kehityksen taso ja toimenpiteiden kustannukset on taattava asianmukainen turvallisuuden taso suhteessa käsittelyn riskeihin ja suojattavien tietojen luonteeseen.”

- 14 Direktiivin 22 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että kenellä tahansa henkilöllä on mahdollisuus käyttää oikeussuojakeinoja, jos kyseessä olevaan käsittelyyn sovellettavien kansallisten säännösten mukaisesti hänelle kuuluvia oikeuksia loukataan, sanotun kuitenkin rajoittamatta sellaisen hallinnollisen keinon soveltamista, johon voidaan turvautua, muun muassa 28 artiklassa tarkoitetun valvontaviranomaisen avulla ennen asian vireillepanoa oikeudessa.”

- 15 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Ennakkoratkaisupyyntöön on sisällytettävä unionin tuomioistuimelle esitettävien ennakkoratkaisukysymysten lisäksi

- a) yhteenveto oikeudenkäynnin kohteesta ja asiaa koskevista tosiseikoista, siten kuin ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ne todennut, tai ainakin selostus niistä tosiseikoista, joihin kysymykset perustuvat
- b) asiassa mahdollisesti sovellettaviksi tulevien kansallisten säännösten sisältö ja tarvittaessa asiaan liittyvä kansallinen oikeuskäytäntö

c) selostus niistä syistä, joiden vuoksi ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on ryhtynyt tarkastelemaan kysymystä unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkinnasta tai pätevydestä, sekä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen toteama yhteys kyseisten säännösten ja pääasian oikeudenkäynnissä sovellettavien kansallisen oikeuden säännösten välillä.”

Slovakian oikeus

16 Slovakian tasavallan perustuslain (jäljempänä perustuslaki) 19 §:n, joka sisältyy II jaksoon, jonka otsikko on ”Ihmisoikeudet ja perusvapaudet”, 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jokaisella on oikeus suojaan henkilötietojen luvaton keräämistä, julkaisemista tai muuta väärinkäyttöä vastaan.”

17 Perustuslain 46 §:n 2 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Se, joka katsoo viranomaisen päätöksen loukkaavan oikeuksiaan, voi pyytää tuomioistuinta tutkimaan päätöksen lainmukaisuuden, jollei laissa toisin säädetä. Perusoikeuksia ja -vapauksia koskevan päätöksen tutkimista ei kuitenkaan voida jättää tuomioistuimen toimivallan ulkopuolelle.

– –

4. Tuomioistuimen antamaa oikeussuojaa ja muuta oikeussuojaa koskevista edellytyksistä ja menettelytavoista säädetään lailla.”

18 Hallinnollisista oikaisuvaatimuksista annetun lain nro 9/2010 3 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Hallinnollinen oikaisuvaatimus on toimi, jolla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö – –

a) vaatii lailla suojattujen oikeuksiensa tai etujensa, joita hän katsoo viranomaisen loukanneen joko toiminnallaan tai laiminlyönnillään – –, suojaamista,

b) vetoaa erityisesti lain noudattamatta jättämisen kaltaisiin sääntöjenvastaisuuksiin, joiden lopettaminen kuuluu asianomaisen viranomaisen toimivaltaan.”

19 Siviiliprosessilain 135 §:n 1 momentin toisessa virkkeessä, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan, säädetään seuraavaa:

”Tuomioistuinta sitovat sekä Ústavný súd [Slovenskej republikyn (Slovakian tasavallan perustuslakituomioistuin)] että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ihmisoikeuksia ja perusvapauksia koskevat ratkaisut.”

20 Siviiliprosessilain 250v §:n 1 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Luonnollinen tai oikeushenkilö, joka katsoo, että viranomaisen on loukannut hänen lailla suojattuja oikeuksiaan tai etujaan muulla kuin päätöksellä toteutetulla lainvastaisella puuttumisella, joka kohdistuu suoraan häneen tai jolla on ollut häneen kohdistuvia vaikutuksia, voi vaatia sitä vastaan oikeussuojaa tuomioistuimessa, jos puuttuminen tai sen vaikutukset jatkuvat tai jos on vaarana, että ne toistuvat.

– –

3. Kanne otetaan tutkittavaksi vain, jos kantaja on käyttänyt kaikki oikeussuojakeinot, joista säädetään erityislain säännöksissä – –.”

21 Verohallinnosta annetun lain (verosäännöstö) nro 563/2009 164 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Veroviranomaisilla, verohallituksella ja valtiovarainministeriöllä on veronkantoa varten oikeus käsitellä verovelvollisten, heidän edustajiensa ja muiden henkilöiden henkilötietoja erityisen säännöksen mukaisesti – –; henkilötietoja saadaan luovuttaa vain kunnalle tämän toimiessa veroviranomaisena, veroviranomaisille ja valtiovarainministeriölle sekä, siltä osin kuin on kysymys veronkannosta ja tehtävien hoitamisesta erityisen säännöksen nojalla – – muille henkilöille, tuomioistuimille tai rikosasioita käsitteleville viranomaisille. Tietojenkäsittelyssä – – voidaan käsitellä luonnollisen henkilön etu- ja sukunimeä, asuinpaikan osoitetta ja henkilötunnusta, jos hänelle ei ole annettu verotunnistetta.”

22 Veroja ja maksuja koskeissa asioissa toimivaltaisista viranomaisista annetun lain nro 479/2009 8 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Verohallituksella ja verotoimistoilla on erityisen säännöksen nojalla oikeus käsitellä henkilötietoja – – sellaisten luonnollisten henkilöiden osalta, joita tässä laissa tai erityislainsäädännössä tarkoitettujen verohallinnon tehtävien suorittamiseen liittyvät toimet koskevat; 1) henkilötietojen luettelo on liitteenä.”

23 Vero-, maksu- ja tulliasioita käsittelevistä valtionhallinnon toimielimistä annetun lain nro 333/2011 4 §:n 3 momentin d, e ja o alakohdassa säädetään seuraavaa:

”3. Verohallituksella on seuraavat tehtävät:

– –

d) perustaa, kehittää ja hallinnoida verohallinnon tietojärjestelmiä – – ilmoittaa valtiovarainministeriölle aikeistaan harjoittaa verohallinnon tietojärjestelmien perustamiseen ja kehittämiseen liittyvää toimintaa;

e) perustaa taloudellisten toimijoiden ja muiden tullilainsäädännön soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa harjoittavien henkilöiden keskusrekisteri, ylläpitää sitä ja varmistaa, että se on Euroopan komission vastaavien rekisterien mukainen, perustaa verovelvollisen keskusrekisteri ja ylläpitää sitä, ylläpitää ja päivittää tietokantoja; perustaa edellä mainitut rekisterit ja ylläpitää niitä verohallinnon tietojärjestelmien avulla;

– –

o) tiedottaa yleisölle veroja ja maksuja koskevista oikeuksista ja velvollisuuksista ja erityislain säännöksissä tarkoitetuista maksuista ja velvollisuuksista”

24 Lain nro 333/2011 5 §:n 3 momentin b kohdassa säädetään seuraavaa:

”Talousrikollisuuden torjuntavirasto käyttää verohallinnon tietojärjestelmiä, joissa kerätään, käsitellään, säilytetään, siirretään, käytetään, suojataan ja tuhoataan tietoja ja henkilötietoja henkilöistä, jotka ovat rikkoneet vero- tai tullilainsäädäntöä tai joiden voidaan perustellusti epäillä rikkovan vero- tai tullilainsäädäntöä tai jotka ovat verohallinnon toimivaltaan kuuluvalla alalla häirinneet tai joiden voidaan perustellusti epäillä häiritsevän yleistä järjestystä, sekä lisätietoja tällaisista vero- tai tullilainsäädännön rikkomisista tai tällaisesta yleisen järjestyksen häiritsemisestä; näitä tietoja ja henkilötietoja toimitetaan verohallitukselle, verotoimistoille tai tullitoimipaikoille ja näille annetaan pääsy niihin, siltä osin kuin se on välttämätöntä niiden tehtävien hoitamiseksi.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 25 Koska Peter Puškár katsoi, että hänen henkilöoikeuksiaan on loukattu, kun hänen nimensä on merkitty riidanalaiseen luetteloon, hän vaati Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakian tasavallan ylin tuomioistuin) 9.1.2014 nostamallaan kanteella ja tämän jälkeen 19.11.2014 nostamallaan kanteella velvoittamaan verohallituksen, kaikki sen alaiset vero toimistot ja talousrikollisuuden torjuntaviraston olemaan merkitsemättä hänen nimeään riidanalaiseen luetteloon tai muuhun samankaltaiseen luetteloon sekä poistamaan kaikki häntä koskevat merkinnät näistä luetteloista ja verohallinnon tietojärjestelmästä.
- 26 Puškárin mukaan verohallitus ja talousrikollisuuden torjuntavirasto ovat laatineet riidanalaisen luettelon ja käyttävät sitä; luetteloon sisältyy Puškárin ilmoittaman mukaan 1 227 luonnollista henkilöä, joista viranomaiset käyttävät ilmaisua "biele kone" (valkoiset hevoseset). Tätä ilmausta käytetään henkilöistä, jotka toimivat näennäisesti johtotehtävissä. Kukin luonnollinen henkilö on lähtökohtaisesti liitetty henkilötunnuksellaan ja verotunnisteella yhteen tai useampaan oikeushenkilöön, joita Puškárin mukaan on kaikkiaan 3 369, ja jossa tai joissa luonnollisen henkilön ilmoitetaan toimivan tietyn ajanjakson.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että talousrikollisuuden torjuntavirasto on vahvistanut riidanalaisen luettelon olemassaolon mutta todennut, että luettelon on laatinut verohallitus.
- 28 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan riidanalainen luettelo on suojattu direktiivin 95/46 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulta "luvattomalta luovuttamiselta tai tietojen antamiselta" tarpeellisilla teknisillä ja organisatorisilla toimenpiteillä. Puškár ei ole kuitenkaan kirjelmässään eikä istunnossa väittänyt, että hän olisi saanut riidanalaisen luettelon laissa edellytetyin tavoin verohallituksen tai tarvittaessa talousrikollisuuden torjuntaviraston suostumuksin.
- 29 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Najvyšší súd Slovenskej republiky hylkäsi Puškárin ja kahden muun riidanalaiseen luetteloon merkityn henkilön kanteet perusteettomina menettelyllisistä syistä eli siitä syystä, että kantajat eivät olleet käyttäneet kaikkia kansallisia oikeussuojakeinoja hallintoviranomaisissa, tai aineellisista syistä.
- 30 Puškárin ja näiden kahden muun henkilön myöhemmin tekemien perustuslakivalitusten perusteella Ústavný súd Slovenskej republiky katsoi erityisesti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöön nojautuen, että Najvyšší súd Slovenskej republiky oli ratkaisullaan loukannut useita kyseisten kantajien perusoikeuksia, erityisesti oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, oikeutta yksityiselämän kunnioittamiseen ja oikeutta henkilötietojen suojaan. Tämän vuoksi Ústavný súd Slovenskej republiky kumosi Najvyšší súd Slovenskej republikyn kaikki kyseessä olevat ratkaisut ja palautti asiat kyseiseen tuomioistuimeen uudelleen käsittelyä varten korostaen sille, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen henkilötietojen suoja koskeva oikeuskäytäntö sitoo sitä.
- 31 Najvyšší súd Slovenskej republiky katsoo kuitenkin, että Ústavný súd Slovenskej republiky ei ole ottanut huomioon unionin tuomioistuimen asian kannalta merkityksellistä oikeuskäytäntöä unionin oikeuden soveltamisesta henkilötietojen suojan alalla.
- 32 Tässä tilanteessa Najvyšší súd Slovenskej republiky päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- "1) Onko perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäinen kohta, jonka perusteella jokaisella, jonka oikeuksia – tässä tapauksessa direktiivin 95/46 1 artiklan 1 kohdassa ja muissa säännöksissä vahvistettua oikeutta yksityisyyteen henkilötietojen käsittelyssä – on loukattu, on oltava edellä mainitussa 47 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa, esteenä kansalliselle säännökselle, jossa henkilön mahdollisuudelle käyttää tällaista oikeussuojakeinoja hallinnollisessa tuomioistuimessa asetetaan

edellytys, että kantajan on oikeuksiensa ja vapauksiensa suojaamiseksi ennakolta käytettävä kaikki oikeussuojakeinot, joista säädetään erityislain, kuten hallinnollisista oikaisuvaatimuksista annetun Slovakian lain, säännöksissä?

- 2) Jos väitetään, että on loukattu oikeutta henkilötietojen suojaan, joka on Euroopan unionissa toteutettu pääasiallisesti edellä mainitulla direktiivillä 95/46/EY ja erityisesti
- jäsenvaltioiden velvollisuudella turvata oikeus yksityisyyteen henkilötietojen käsittelyssä ([1] artiklan 1 kohta) sekä
  - jäsenvaltioiden toimivallalla säätää henkilötietojen käsittelystä, jos käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi (7 artiklan e alakohta) tai jos käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän tai tiedot saavan sivullisen oikeutetun intressin toteuttamiseksi,
  - ja kun otetaan lisäksi huomioon jäsenvaltioiden poikkeukselliset valtuudet [rajoittaa oikeuksien ja velvoitteiden alaa] (13 artiklan 1 kohdan e ja f alakohta), jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, jotta varmistettaisiin jäsenvaltiolle tai Euroopan unionille tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu, myös rahaa, talousarviota ja verotusta koskevissa asioissa,

voidaanko perusoikeuskirjan 7 artiklassa vahvistettua oikeutta yksityis- ja perhe-elämän, kodin sekä viestien kunnioittamiseen ja 8 artiklassa vahvistettua oikeutta henkilötietojen suojaan tulkita siten, ettei jäsenvaltio voi ilman rekisteröidyn suostumusta koota veronkannon tarpeisiin luetteloja henkilötiedoista, toisin sanoen siten, että henkilötietojen hankkimiseen viranomaisen käyttöön veropetosten torjumiseksi liittyy itsessään riskejä?

- 3) Voidaanko jäsenvaltion veroviranomaisen laatimaa luetteloja, joka sisältää kantajan henkilötiedot ja jonka luottamuksellisuus taataan direktiivin 95/46 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuilla tarpeellisilla teknisillä ja organisatorisilla toimenpiteillä henkilötietojen suojaamiseksi luvattomalta luovuttamiselta tai tietojen antamiselta ja jonka kantaja on hankkinut itselleen ilman jäsenvaltion kyseisen veroviranomaisen laissa edellytettyä suostumusta, pitää lainvastaisena todisteena, jonka esittämistä kansallinen tuomioistuin ei saa hyväksyä perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa ilmaistun oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan unionin oikeuden periaatteen nojalla?
- 4) Onko kansallisen tuomioistuimen menettelytapa, jonka mukaan silloin kun tietyssä tapauksessa on olemassa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöä, joka poikkeaa unionin tuomioistuimen sille antamasta vastauksesta, etusija annetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 4 artiklan 3 kohdassa ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklassa vahvistetun lojalin yhteistyön periaatteen perusteella unionin tuomioistuimen oikeudelliselle näkemykselle, edellä mainitun (erityisesti perusoikeuskirjan edellä mainitussa 47 artiklassa vahvistetun) tehokkaita oikeussuojakeinoja ja oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden mukainen?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavia huomautuksia

- ³³ Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toimittamien tietojen perusteella on aluksi syytä todeta, että riidanalaiseen luetteloon sisältyvät tiedot, erityisesti eräiden luonnollisten henkilöiden kuten Puškárin nimet, ovat direktiivin 95/46 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja henkilötietoja, koska kyse

on ”tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa luonnollista henkilöä koskevista tiedoista” (ks. vastaavasti tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 35 kohta ja tuomio 1.10.2015, Bara ym., C-201/14, EU:C:2015:638, 29 kohta).

- 34 Se, että pääasiassa kyseessä olevat eri veroviranomaiset sekä keräävät että käyttävät niitä merkitsee näin ollen tämän direktiivin 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettua henkilötietojen käsittelyä (ks. vastaavasti tuomio 20.5.2003, Österreichischer Rundfunk ym., C-465/00, C-138/01 ja C-139/01, EU:C:2003:294, 64 kohta; tuomio 16.12.2008, Huber, C-524/06, EU:C:2008:724, 43 kohta ja tuomio 1.10.2015, Bara ym., C-201/14, EU:C:2015:638, 29 kohta).
- 35 Espanjan hallitus väittää kuitenkin, että tämä henkilötietojen käsittely jää direktiivin 95/46 soveltamisalan ulkopuolelle direktiivin 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan nojalla, jonka mukaan tätä direktiiviä ei sovelleta kaikissa tapauksissa henkilötietojen käsittelyyn, joka koskee yleistä turvallisuutta, puolustusta, valtion turvallisuutta, myös valtion taloudellista hyvinvointia, kun käsittely on sidoksissa valtion turvallisuutta koskeviin kysymyksiin, ja rikosoikeuden alalla tapahtuvaa valtion toimintaa.
- 36 On muistettava, että kyseisessä säännöksessä esimerkkeinä mainitut toiminnot ovat kaikki valtioille tai valtion viranomaisille tyypillisiä toimintoja, jotka eivät liity yksityisten henkilöiden toiminta-aloihin (ks. tuomio 6.11.2003, Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, 43 kohta ja tuomio 16.12.2008, Satakunnan Markkinapörssi ja Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, 41 kohta).
- 37 Unionin tuomioistuin on myös katsonut, että direktiivin 95/46 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa esimerkkeinä mainitut toiminnot on tarkoitettu rajaamaan tässä säännöksessä säädetyn poikkeuksen soveltamisalaa niin, että poikkeusta sovelletaan vain toimintaan, joka siinä on nimenomaisesti mainittu tai jonka voidaan katsoa kuuluvan samaan ryhmään (ks. tuomio 6.11.2003, Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, 44 kohta).
- 38 Koska direktiivin 95/46 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädetty poikkeus saa aikaan, että direktiivissä säädettyä henkilötietojen suojelun järjestelmää ei sovelleta, eli se merkitsee poikkeamista direktiivin taustalla olevasta tarkoituksesta eli siitä, että varmistetaan luonnollisten henkilöiden perusvapauksien ja -oikeuksien suojaaminen henkilötietojen käsittelyssä, kyseistä poikkeusta on tulkittava suppeasti.
- 39 Pääasiassa ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että kyseessä olevat tiedot kerätään ja niitä käytetään veronkantoa ja veropetosten torjuntaa varten. Jollei tarkistuksista, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tältä osin suoritettava, muuta johdu, ei kuitenkaan vaikuta siltä, että näiden tietojen käsittely koskisi yleistä turvallisuutta, puolustusta tai valtion turvallisuutta.
- 40 Vaikka ei vaikuta poissuljetulta, että näitä tietoja voitaisiin käyttää verorikostapauksessa syytetoimien yhteydessä tiettyjä henkilöitä vastaan, joiden nimet sisältyvät riidanalaiseen luetteloon, pääasiassa kyseessä olevia tietoja ei kuitenkaan ilmeisesti ole kerätty erityisesti syytetoimien tarkoituksessa tai jäsenvaltion rikosoikeuden alalla tapahtuvan toiminnan yhteydessä.
- 41 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa lisäksi, että verotiedot ovat direktiivin 95/46 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja henkilötietoja (ks. vastaavasti tuomio 1.10.2015, Bara ym., C-201/14, EU:C:2015:638, 29 kohta).
- 42 Tässä yhteydessä on todettava, että direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla jäsenvaltiot voivat toteuttaa lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla pyritään rajoittamaan direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa, 10 artiklassa, 11 artiklan 1 kohdassa sekä 12 ja 21 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvoitteiden alaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, jotta varmistettaisiin

jäsenvaltiolle tai unionille tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu, myös rahaa, talousarviota ja verotusta koskevista asioista. Direktiivissä 95/46 säädetään siis nimenomaisesti direktiivillä annetun tietosuojaan rajoituksesta verotusta varten.

- 43 Direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohta edellyttää kuitenkin väistämättä, että siinä tarkoitettujen kansallisten toimenpiteiden, kuten toimenpiteiden jäsenvaltiolle tärkeän taloudellisen tai rahoituksellisen edun varmistamiseksi verotusta koskevista asioista, kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan (ks. analogisesti tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym., C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 73 kohta).
- 44 Edellä esitetystä seuraa, että ellei tarkistuksista, jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on suoritettava, muuta johdu, pääasiassa kyseessä olevan kaltainen henkilötietojen käsittely kuuluu direktiivin 95/46 soveltamisalaan.

Ensimmäinen kysymys

- 45 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy ensimmäisellä kysymyksellään ennen kaikkea, onko perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa asetetaan sen edellytykseksi, että henkilö, joka katsoo direktiivillä 95/46 taattua oikeuttaan henkilötietojen suojaan loukatun, voi saattaa asian tuomioistuimen käsiteltäväksi, se, että hän on ensin käyttänyt kaikki kansallisissa hallintoviranomaisissa käytettävissä olevat oikeussuojakeinot (jäljempänä käytettävissä olevat hallinnolliset oikeussuojakeinot).

Tutkittavaksi ottaminen

- 46 Puškár ja Slovakian hallitus katsovat, että ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys on jätettävä tutkimatta.
- 47 Puškár väittää erityisesti, että tämä kysymys on hypoteettinen, koska sen jälkeen, kun ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin hylkäsi hänen ensimmäisen kanteensa siitä syystä, että hän ei ollut tehnyt oikaisuvaatimusta, hän oli ennen toisen kanteen nostamista kyseisessä tuomioistuimessa käyttänyt kaikki mahdolliset edeltävät oikeussuojakeinot.
- 48 Slovakian hallitus korostaa myös, että ennakkoratkaisupyynnössä mainitaan ainakin kaksi Puškárin vireille panemaa menettelyä, mutta siinä ei täsmennetä, mikä niistä on tämän ennakkoratkaisupyynnön kohteena. Ennakkoratkaisupyynnön sisältyvien tietojen perusteella ei voida ratkaista, oliko lain nro 9/2010 nojalla tehty oikaisuvaatimus, missä tapauksessa ensimmäinen ennakkoratkaisupyynnö olisi jätettävä hypoteettisena tutkimatta.
- 49 Tästä on huomautettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa käyttöön otetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun siis esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuin on lähtökohtaisesti velvollinen ratkaisemaan ne (ks. mm. tuomio 26.4.2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, 55 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 50 Olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta (ks. tuomio 17.7.2014, YS ym., C-141/12 ja C-372/12, EU:C:2014:2081, 63 kohta). Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän

ennakkoratkaisukysymyksen ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. tuomio 26.4.2017, Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 51 Näin ei ole nyt käsiteltävässä asiassa. Kuten edellä 29 ja 30 kohdassa on todettu, ennakkoratkaisupyyntöä käy ilmi, että Najvyšší súd Slovenskej republiky oli ensiksi hylännyt Puškárin ja kahden muun henkilön nostamat kanteet erityisesti siitä syystä, että he eivät olleet käyttäneet kaikkia käytettävissä olevia hallinnollisia oikeussuojakeinoja, ja että Ústavný súd Slovenskej republiky oli kumonnut nämä ratkaisut.
- 52 Asiassa ei siis ole selvää, ettei ennakkoratkaisupyyntöä esittäneen tuomioistuimen pyytämällä unionin oikeuden tulkitsemisella olisi mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen.
- 53 Tästä seuraa, että ensimmäinen kysymys otetaan tutkittavaksi.

Asiakysymys

- 54 Direktiivin 95/46 22 artiklassa edellytetään nimenomaisesti, että jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että kenellä tahansa henkilöllä on mahdollisuus käyttää oikeussuojakeinoja, jos henkilötietojen käsittelyyn sovellettavien kansallisten säännösten mukaisesti hänelle kuuluvia oikeuksia loukataan.
- 55 Kyseisessä direktiivissä, johon ei sisälly säännöstä, jolla säänneltäisiin erityisesti tämän oikeussuojakeinon käyttämisen edellytyksiä, ei kuitenkaan suljeta pois sitä, että kansallisessa oikeudessa otetaan käyttöön myös oikeussuojakeinot hallinnollisissa viranomaisissa. On päinvastoin huomattava, että mainitussa 22 artiklassa todetaan nimenomaisesti, että jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, että kenellä tahansa henkilöllä on mahdollisuus käyttää oikeussuojakeinoja, ”sanotun kuitenkaan rajoittamatta sellaisen hallinnollisen keinon soveltamista, johon voidaan turvautua, muun muassa [direktiivin 95/46] 28 artiklassa tarkoitetun valvontaviranomaisen avulla ennen asian vireillepanoa oikeudessa”.
- 56 On kuitenkin selvitettävä, onko perusoikeuskirjan 47 artikla esteenä sille, että jäsenvaltio säätää, että kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttäminen on ennakoedellytyksenä asian saattamiselle tuomioistuimen käsiteltäväksi.
- 57 On muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltioiden tuomioistuinten on SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistetun vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti varmistettava yksityisillä unionin oikeuden perusteella olevien oikeuksien oikeussuoja, ja SEU 19 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on sitä paitsi säädettävä tarvittavista oikeussuojakeinoista tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi unionin oikeuteen kuuluvilla aloilla (ks. mm. tuomio 8.11.2016, Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, 50 kohta ja tuomio 26.7.2017, Sacko, C-348/16, EU:C:2017:591, 29 kohta).
- 58 Tämä jäsenvaltioiden velvollisuus vastaa oikeutta, joka vahvistetaan perusoikeuskirjan 47 artiklassa, jonka otsikko on ”Oikeus tehokkaiseen oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen” ja jonka mukaan jokaisella, jonka unionin oikeudessa taattu oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava käytettävissään tehokkaat oikeussuojakeinot tuomioistuimessa (ks. vastaavasti tuomio 16.5.2017, Berlioz Investment Fund, C-682/15, EU:C:2017:373, 44 kohta ja tuomio 26.7.2017, Sacko, C-348/16, EU:C:2017:591, 30 kohta).

- 59 Tästä seuraa, että kun jäsenvaltiot määrittelevät direktiivillä 95/46 myönnettyjen oikeuksien säilyttämisen varmistamiseksi tarkoitettuja oikeussuojakeinoja koskevat menettelysäännöt, niiden on taattava tehokkaita oikeussuojakeinoja ja puolueetonta tuomioistuinta koskevan oikeuden kunnioittaminen, joka vahvistetaan perusoikeuskirjan 47 artiklassa, jossa toistetaan tehokasta tuomioistuimen antamaa oikeussuojaa koskeva periaate (ks. vastaavasti tuomio 15.9.2016, *Star Storage ym.*, C-439/14 ja C-488/14, EU:C:2016:688, 46 kohta ja tuomio 26.7.2017, *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 31 kohta).
- 60 Direktiivin 95/46 22 artiklassa tarkoitetun oikeussuojakeinon piirteet on määritettävä siten, että ne vastaavat perusoikeuskirjan 47 artiklaa (ks. analogisesti tuomio 17.12.2015, *Tall*, C-239/14, EU:C:2015:824, 51 kohta ja tuomio 26.7.2017, *Sacko*, C-348/16, EU:C:2017:591, 31 kohta).
- 61 Tässä tapauksessa pääasiassa on riidatonta, että kun henkilön, joka katsoo, että hänen direktiivissä 95/46 taattua oikeuttaan henkilötietojen suojaan on loukattu, nostaman kanteen tutkimisen edellytykseksi asetetaan kansallisessa lainsäädännössä se, että ensin on käytetty kaikki kansallisessa hallintoviranomaisessa käytettävissä olevat oikeussuojakeinot, kyseisessä lainsäädännössä otetaan käyttöön lisävaihe asian saattamiselle tuomioistuimen käsiteltäväksi. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 53 kohdassa, tällainen menettelysääntö viivästyttää asian saattamista tuomioistuimen käsiteltäväksi ja voi aiheuttaa lisäkustannuksia.
- 62 Kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttämistä koskeva velvollisuus ennakoedellytyksenä asian saattamiselle tuomioistuimen käsiteltäväksi merkitsee siten perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitetun tehokkaita oikeussuojakeinoja tuomioistuimessa koskevan oikeuden rajoitusta, joka perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaan on oikeutettu ainoastaan, jos siitä säädetään lailla, se kunnioittaa kyseisen oikeuden keskeistä sisältöä, se on suhteellisuusperiaatteen mukaisesti välttämätön ja se vastaa tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia (ks. tuomio 15.9.2016, *Star Storage ym.*, C-439/14 ja C-488/14, 49 kohta).
- 63 Pääasiassa ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttämistä koskevan velvollisuuden oikeudellinen perusta on vahvistettu siviiliprosessilain 250v §:n 3 momentissa, joten siitä on katsottava olevan säädetty kansallisessa lainsäädännössä (ks. tuomio 15.9.2016, *Star Storage ym.*, C-439/14 ja C-488/14, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 64 Lisäksi sen on katsottava kunnioittavan perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistetun tehokkaita oikeussuojakeinoja tuomioistuimessa koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä. Mainittu velvollisuus ei näet aseta kyseenalaiseksi tätä oikeutta sellaisenaan. Oikeuden käyttämiselle vain asetetaan menettelyllinen lisävaihe.
- 65 Vielä on kuitenkin varmistettava, onko kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttämistä koskeva velvollisuus yleistä etua koskevan tavoitteen mukainen, ja jos on, onko se perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla suhteellisuusperiaatteen mukainen.
- 66 Ennakkoratkaisupyynnöstä ja Slovakian hallituksen huomautuksista ilmenee, että syyt sen taustalla, että hallinnollinen oikaisuvaatimus on tehtävä ennen asian saattamista tuomioistuimen käsiteltäväksi, liittyvät yhtäältä siihen, että on haluttu antaa hallintoviranomaiselle mahdollisuus heti kantajan väitteet vastaanotettuaan korjata lainvastainen tilanne nopeammin, kun se toteaa oikaisuvaatimuksen perustelluksi, sekä välttää se, että tätä viranomaista vastaan nostetaan odottamattomia kanteita. Toisaalta nämä syyt liittyvät siihen, että tällainen velvollisuus edesauttaa oikeudenkäynnin tehokkuutta siinä tapauksessa, ettei mainittu viranomainen ole samaa mieltä kuin kantaja, joka myöhemmin nostaa kanteen, koska tuomioistuin voi tällöin nojautua olemassa olevaan hallinnolliseen asiakirja-aineistoon.

- 67 On siis ilmeistä, että kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttämistä koskevalla velvollisuudella pyritään vapauttamaan tuomioistuimet sellaisista riita-asioista, jotka voidaan ratkaista suoraan asianomaisessa hallintoviranomaisessa, ja edistämään oikeudenkäyntien tehokkuutta siltä osin kuin kyse on riita-asioista, joissa asia on saatettu tuomioistuimen käsiteltäväksi siitä huolimatta, että oikaisuvaatimus on jo tehty. Kyseisellä velvollisuudella pyritään siis yleisen edun mukaisesti hyväksyttäviin tavoitteisiin.
- 68 Kuten julkisasiamiehen esittämän ratkaisuehdotuksen 62 kohdasta ilmenee, kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttämistä koskeva velvollisuus soveltuu näiden tavoitteiden saavuttamiseen, eikä saatavilla ole tätä velvollisuutta lievempiä keinoja, joilla nämä tavoitteet saavutettaisiin yhtä tehokkaasti.
- 69 Näiden tavoitteiden ja kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttämistä koskevan velvollisuuden aiheuttamien mahdollisten hankaluuksien välillä ei myöskään ole ilmeistä epäsuhtaa (ks. analogisesti tuomio 18.3.2010, Alassini ym., C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146, 65 kohta).
- 70 Tältä osin on muistutettava, että unionin tuomioistuin on katsonut, että perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistettu periaate oikeudesta tehokkain oikeussuojakeinoin tuomioistuimessa ei ole ristiriidassa sellaisen kansallisen säännösten kanssa, jossa sähköisten viestintäpalvelujen ja kuluttajansuojan alalla velvoitettiin riitojen osalta ennen asian saattamista tuomioistuimen käsiteltäväksi turvautumaan tuomioistuimen ulkopuoliseen sovittelumenettelyyn, jos tämä menettely ei johda osapuolia sitovaan päätökseen, se ei viivästyttä merkittävästi kanteen nostamista tuomioistuimessa, se keskeyttää kyseisten oikeuksien vanhentumisen menettelyn aikana eikä se aiheuta kustannuksia osapuolille tai se aiheuttaa vain vähäisiä kustannuksia näille, edellyttäen, että sähköinen viestintätapa ei kuitenkaan ole ainoa keino päästä kyseisen sovittelumenettelyn piiriin ja että välitoimet ovat mahdollisia niissä poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa tilanteen kiireellisyys niitä edellyttää (ks. vastaavasti tuomio 18.3.2010, Alassini ym., C-317/08–C-320/08, EU:C:2010:146, 67 kohta ja tuomio 14.6.2017, Menini ja Rampanelli, C-75/16, EU:C:2017:457, 61 kohta).
- 71 Nämä eri edellytykset soveltuvat mutatis mutandis pääasiassa kyseessä olevaan velvollisuuteen käyttä kaikki käytettävissä olevat hallinnolliset oikeussuojakeinot.
- 72 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis tutkittava, vaikuttavatko käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttämistä koskevat Slovakian lainsäädännössä vahvistetut konkreettiset menettelysäännöt suhteettomasti perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettuun oikeuteen tehokkain oikeussuojakeinoin tuomioistuimessa.
- 73 Tässä yhteydessä on huomattava, että Puškár vetosi erityisesti siihen, että on epävarmaa, alkaako asian saattamiselle tuomioistuimen käsiteltäväksi varattu määräaika kuluu ennen kuin asianomaiseen hallintoviranomaiseen tehdystä valituksesta on tehty päätös. Jos näin on, kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttämistä koskeva velvollisuus, joka voisi estää oikeuden saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi, ei ole perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettun tehokkaita oikeussuojakeinoja tuomioistuimessa koskevan oikeuden mukainen.
- 74 Kun tarkastellaan viivästyksiä, on muistettava, että jo perusoikeuskirjan 47 artiklan toisessa kohdassa annetaan jokaiselle oikeus oikeudenkäyntiin kohtuullisen ajan kuluessa. Tämä oikeus koskee tosin itse oikeudenkäyntiä, mutta sitä ei kuitenkaan pidä heikentää myöskään asian saattamiselle tuomioistuimen käsiteltäväksi asetettavalla ennakoedellytyksellä.
- 75 Siltä osin kuin kyse on kustannuksista, joita edeltävästä hallinnollisesta oikaisuvaatimuksesta voi aiheutua, on niin – kuten julkisasiamieskin on todennut ratkaisuehdotuksensa 68 ja 69 kohdassa –, että vaikka jäsenvaltiot voivat lähtökohtaisesti vapaasti periä kohtuullisen maksun oikeussuojakeinon käytöstä hallinnollisessa viranomaisessa, tällaista maksua ei kuitenkaan saada vahvistaa sellaiseksi, että

se muodostaa esteen perusoikeuskirjan 47 artiklassa taatun asian saattamiseksi tuomioistuimen käsiteltäväksi koskevan oikeuden käyttämiselle. Tältä osin on otettava huomioon, että tämän maksun lisäksi tulevat oikeudenkäynnistä aiheutuvat kulut.

- 76 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa asetetaan sen edellytykseksi, että henkilö, joka katsoo direktiivillä 95/46 taattua oikeuttaan henkilötietojen suojaan loukatun, voi saattaa asian tuomioistuimen käsiteltäväksi, se, että hän on ensin käyttänyt kaikki kansallisissa hallintoviranomaisissa käytettävissä olevat oikeussuojakeinot, kunhan näiden oikeussuojakeinojen käyttämistä koskevat konkreettiset menettelysäännöt eivät vaikuta suhteettomasti kyseisessä määräyksessä tarkoitettuun oikeuteen tehokkaisiin oikeussuojakeinoin tuomioistuimessa. Erityisesti edellytetään, että kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttämisestä ensin ei aiheudu merkittävää viivästystä asian saattamiselle tuomioistuimen käsiteltäväksi, että se keskeyttää asianomaisten oikeuksien vanhentumisen ja että siitä ei aiheudu kohtuuttomia kuluja.

Kolmas kysymys

- 77 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kolmannella kysymyksellään, jota on syytä tarkastella toiseksi, onko perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin ei hyväksy direktiivillä 95/46 annetun henkilötietojen suojan rikkomisesta esitettäväksi todisteena riidanalaisen luettelon kaltaista luetteloa, jonka rekisteröity esittää ja joka sisältää hänen henkilötietojaan, siinä tapauksessa, että kyseinen henkilö on hankkinut luettelon ilman laissa edellytettyä rekisterinpitäjän suostumusta.

Tutkittavaksi ottaminen

- 78 Useat asianosaiset ja muut osapuolet, jotka ovat esittäneet huomautuksia unionin tuomioistuimessa, katsovat, että kolmas ennakkoratkaisukysymys on jätettävä tutkimatta.
- 79 Yhtäältä Puškár ja Slovakian hallitus katsovat, että tämä kysymys ei liity millään tavoin unionin oikeuteen, kun olemassa ei ole todisteiden hyväksyttävyyttä koskevaa unionin säännöstöä.
- 80 Tätä väitettä ei kuitenkaan voida hyväksyä.
- 81 On näet todettava, että Puškár pyytää tuomioistuINVALVONTAA, joka koskee Slovakian veroviranomaisten toimenpidettä eli riidanalaisen luettelon laatimista, joka hänen mukaansa loukkaa hänelle direktiivillä 95/46 annettuja oikeuksia.
- 82 Se, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei hyväksynyt pääasiassa kyseessä olevaa todistetta pelkästään siitä syystä, että Puškár oli hankkinut sen ilman laissa edellytettyä rekisterinpitäjän suostumusta, merkitsee direktiivin 95/46 22 artiklassa taatun oikeussuojakeinoa koskevan oikeuden rajoitusta sekä perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettua tehokasta oikeussuojakeinoa tuomioistuimessa koskevan oikeuden rajoitusta.
- 83 Yhtäältä Tšekin hallitus on esittänyt epäilyksiä kolmannen kysymyksen merkityksestä pääasian oikeusriidan ratkaisun kannalta, koska yksi tämän oikeusriidan osapuolena olevista viranomaisista eli talousrikollisuuden torjuntavirasto ei kiistä riidanalaisen luettelon olemassaoloa. Pääasiassa ei näin ollen tule esiin kysymys riidanalaisen luettelon olemassaolosta, joten ei ole tarpeen ratkaista kysymystä tämän luettelon hyväksyttävyydestä todisteena.
- 84 Tältä osin on riittävää todeta, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei näytä käsitelleen riidanalaisen luettelon laatimiseen liittyviä olosuhteita.

- 85 Kun otetaan huomioon edellä 49 ja 50 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, ei ole ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeussäännön tulkitsemisella ei olisi mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen.
- 86 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella kolmas kysymys on otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

- 87 Kuten edellä 82 kohdassa on todettu, se, että riidanalaisen luettelon kaltaista luetteloa ei hyväksytä todisteeksi direktiivissä 95/46 annettujen oikeuksien loukkaamisesta, merkitsee perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitetun tehokasta oikeussuojakeinoa tuomioistuimessa koskevan oikeuden rajoitusta.
- 88 Edellä 62 kohdasta ilmenee, että tällainen rajoitus on perusoikeuskirjan 52 artiklan 1 kohdan mukaan oikeutettu ainoastaan, jos siitä säädetään lailla, se kunnioittaa kyseisen oikeuden keskeistä sisältöä, se on suhteellisuusperiaatteen mukaisesti välttämätön ja se vastaa tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia.
- 89 Niinpä ennen kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi kieltäytyä hyväksymästä riidanalaista luetteloa todisteena, sen on ensiksi varmistauduttava siitä, että tästä tehokasta oikeussuojakeinoa tuomioistuimessa koskevan oikeuden rajoituksesta on tosiasiallisesti säädetty kansallisessa lainsäädännössä.
- 90 Kyseisen tuomioistuimen on tämän jälkeen tutkittava, loukkaako tämä kieltäytyminen perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistetun tehokkaita oikeussuojakeinoja tuomioistuimessa koskevan perusoikeuden keskeistä sisältöä. Tässä yhteydessä on erityisesti tarkistettava, onko riidanalaisen luettelon olemassaolo ja se, että luettelo sisältää Puškárin henkilötietoja, riitautettu pääasiassa, ja jos näin on, onko viimeksi mainitulla muita todisteita tältä osin.
- 91 Kyseisen tuomioistuimen on vielä arvioitava, onko se, ettei riidanalaista luetteloa hyväksytä todisteena, välttämätöntä ja vastaako se tosiasiallisesti unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita tai tarvetta suojella muiden henkilöiden oikeuksia ja vapauksia.
- 92 Tältä osin tavoite, joka koskee sisäisten asiakirjojen luvattoman käytön välttämistä oikeudenkäynnissä, voi olla yleisen edun mukainen hyväksyttävä tavoite (ks. vastaavasti määräys 23.10.2002, Itävalta v. neuvosto, C-445/00, EU:C:2002:607, 12 kohta; määräys 23.3.2007, Stadtgemeinde Frohnleiten ja Gemeindebetriebe Frohnleiten, C-221/06, EU:C:2007:185, 19 kohta ja määräys 29.1.2009, Donnici v. parlamentti, C-9/08, ei julkaistu, EU:C:2009:40, 13 kohta). Lisäksi silloin, kun riidanalaisen luettelon kaltaisen luettelon oletetaan pysyvän luottamuksellisena ja kun se sisältää myös muiden luonnollisten henkilöiden henkilötietoja, on olemassa tarve suojella näiden henkilöiden oikeuksia.
- 93 Vaikka se, että evätään riidanalaisen luettelon kaltaisen luettelon, joka on hankittu ilman laissa edellytettyä luetteloon sisältyvien tietojen käsittelystä vastuussa olevan viranomaisen suostumusta, käyttö todisteena, vaikuttaa soveltuvan näiden tavoitteiden saavuttamiseen, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkistettava, vaikuttaako tämä epääminen suhteettomasti perusoikeuskirjan 47 artiklassa tarkoitettuun tehokkaita oikeussuojakeinoja tuomioistuimessa koskevaan oikeuteen.
- 94 Ainakin siinä tapauksessa, että henkilöllä, jonka henkilötietoja sisältyy luetteloon, on oikeus saada tutustua näihin tietoihin, tällainen epääminen vaikuttaa suhteettomalta näihin tavoitteisiin nähden.
- 95 Tältä osin on todettava, että direktiivin 95/46 12 artiklassa taataan jokaiselle oikeus saada tieto itseään koskevista kerätyistä tiedoista. Direktiivin 95/46 10 ja 11 artiklasta käy lisäksi ilmi, että näiden tietojen rekisterinpitäjän on annettava rekisteröidyille tiettyjä tätä käsittelyä koskevia tietoja.

- 96 Vaikka direktiivin 95/46 13 artiklan 1 kohdan nojalla voidaan rajoittaa direktiivin 10–12 artiklassa säädettyjen oikeuksien ja velvoitteiden alaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, jotta varmistettaisiin rikosten estäminen, tutkinta ja selvittäminen sekä syyteharkinta tai jäsenvaltiolle tärkeä taloudellinen tai rahoituksellinen etu, myös verotusta koskevissa asioissa, sekä valvonta-, tarkastus- tai sääntelytehtävä, siinä edellytetään kuitenkin nimenomaisesti, että nämä rajoitukset toteutetaan lainsäädännöllisin toimenpitein (ks. vastaavasti tuomio 1.10.2015, Bara ym., C-201/14, EU:C:2015:638, 39 kohta).
- 97 Sen arvioimiseksi, onko riidanalaisen luettelon todisteena käyttämisen epääminen oikeasuhteista, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis tutkittava, rajoitetaanko sen kansallisessa lainsäädännössä tähän luetteloon sisältyvien tietojen suhteen direktiivin 95/46 10–12 artiklassa ilmaistua tiedonsaantioikeutta ja onko tällainen rajoitus tarvittaessa oikeutettu. Vaikka lisäksi tilanne olisi tämä ja olemassa olisi seikkoja, jotka puhuvat sen puolesta, että on olemassa oikeutettu intressi kyseessä olevan luettelon mahdolliseen luottamuksellisuuteen, kansallisten tuomioistuinten on tarkistettava tapauskohtaisesti, ovatko nämä intressit ensisijaisia yksilön oikeuden suojelua koskevaan intressiin nähden ja onko kyseisessä tuomioistuimessa käytävässä oikeudenkäynnissä olemassa muita keinoja tämän luottamuksellisuuden varmistamiseksi erityisesti siltä osin kuin kyse on muiden tähän luetteloon merkittyjen luonnollisten henkilöiden henkilötiedoista.
- 98 Kaiken edellä esitetyn perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin ei hyväksy direktiivillä 95/46 annetun henkilötietojen suojan rikkomisesta todisteena esitettäväksi riidanalaisen luettelon kaltaista luetteloa, jonka rekisteröity esittää ja joka sisältää hänen henkilötietojaan, siinä tapauksessa, että kyseinen henkilö on hankkinut luettelon ilman laissa edellytettyä rekisterinpitäjän suostumusta, jollei tästä epäämisestä säädetä kansallisessa lainsäädännössä ja jollei se kunnioita sekä tehokkaita oikeussuojakeinoja tuomioistuimessa koskevan oikeuden keskeistä sisältöä että suhteellisuusperiaatetta.

Toinen kysymys

- 99 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy toisella kysymyksellään ennen kaikkea, onko direktiiviä 95/46 ja perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltion viranomaiset suorittavat veronkannon ja veropetosten torjunnan tarkoituksessa sen kaltaista henkilötietojen käsittelyä kuin riidanalaisen luettelon laatiminen pääasiassa, ilman rekisteröityjen suostumusta.

Tutkittavaksi ottaminen

- 100 Puškárin mukaan toinen ennakkoratkaisukysymys on hypoteettinen ja merkityksetön pääasian ratkaisun kannalta. Hänen mukaansa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa vain tietää, onko verohallituksen suorittama henkilötietojen käsittely yleisesti sallittua, eikä se tarkoita konkreettisesti riidanalaisista luetteloa, jonka verohallitus laati ilman laillista perustaa.
- 101 Edellä 49 ja 50 kohdassa mainitun oikeuskäytännön ja ennakkoratkaisupyynnön sisältyvien tietojen perusteella on kuitenkin katsottava, että ei ole ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeussäännön tulkittamisella ei olisi mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen.

Asiakysymys

- 102 Toista kysymystä on tarkasteltava direktiivin 95/46 perusteella, koska – kuten erityisesti sen tavoitteesta, sellaisena kuin se on vahvistettu sen 1 artiklan 1 kohdassa, ilmenee – on niin, että kunhan henkilötietojen laillisen käsittelyn edellytykset tämän direktiivin nojalla täyttyvät, käsittely täyttää myös perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklassa asetetut vaatimukset.
- 103 Kuten edellä 33 ja 34 kohdasta ilmenee, se, että laaditaan riidanalaisen luettelon kaltainen luettelo, joka sisältää eräiden luonnollisten henkilöiden nimet, ja liitetään ne yhteen tai useampaan oikeushenkilöön, jossa tai joissa nämä luonnolliset henkilöt näennäisesti toimivat johtotehtävissä, on direktiivin 95/46 2 artiklan b alakohdassa tarkoitettua henkilötietojen käsittelyä.
- 104 Direktiivin 95/46 II luvun, jonka otsikko on ”Yleiset säännöt henkilötietojen käsittelyn laillisuudesta”, säännösten mukaan on niin, että jollei direktiivin 13 artiklassa säädetyistä poikkeuksista muuta johdu, henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava yhtäältä tietojen laatua koskevia periaatteita, jotka mainitaan tämän direktiivin 6 artiklassa, ja toisaalta sen on vastattava jotain tietojen käsittelyn laillisuutta koskevista periaatteista, jotka luetellaan sen 7 artiklassa (ks. tuomio 1.10.2015, Bara ym. C-201/14, EU:C:2015:638, 30 kohta).
- 105 On myös palautettava mieleen, että kyseisen direktiivin tavoitteesta taata kaikissa jäsenvaltioissa suojan saattaminen samalle tasolle johtuu, että direktiivin 7 artiklaan on otettu tyhjentävä luettelo, johon on rajattu tilanteet, joissa henkilötietojen käsittelyn voidaan katsoa olevan laillista (ks. tuomio 24.11.2011, ASNEF ja FECEMD, C-468/10 ja C-469/10, EU:C:2011:777, 30 kohta).
- 106 Erityisesti kyseisen 7 artiklan e alakohdassa säädetään, että henkilötietojen käsittely on laillista, jos ”käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai sellaisen julkisen vallan käyttämiseksi, joka kuuluu rekisterinpitäjälle tai sivulliselle, jolle tiedot luovutetaan”.
- 107 Riidanalaisen luettelon laatiminen näyttää voivan kuulua tämän säännöksen soveltamisalaan.
- 108 On näet niin, että veronkantoa ja veropetosten torjuntaa, joita varten riidanalainen luettelo on laadittu, on pidettävä kyseisessä säännöksessä tarkoitettuina yleistä etua koskevinä tehtävinä.
- 109 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkistettava, onko Slovakian viranomaisille, jotka ovat laatineet tämän luettelon tai joille se on toimitettu, annettu tällaiset tehtävät Slovakian lainsäädännössä.
- 110 Tältä osin on huomattava, että direktiivin 95/46 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa edellytetään, että henkilötiedot kerätään tiettyä nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 106 kohdassa, henkilötietojen käsittelyn tarkoitus liittyy erottamattomasti direktiivin 95/46 7 artiklan e alakohdan soveltamisalalla rekisterinpitäjälle annettuun tehtävään. Tehtävänannon on siten sisällettävä yksiselitteisesti kulloisenkin käsittelyn tarkoitus.
- 111 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on myös tarkistettava, onko riidanalaisen luettelon laatiminen tarpeen pääasiassa kyseessä olevien yleistä etua koskevien tehtävien suorittamiseksi, kun otetaan huomioon erityisesti riidanalaisen luettelon laatimisen täsmällinen tarkoitus, oikeusvaikutukset, jotka koskevat luettelossa mainittuja henkilöitä, sekä se, onko luettelo julkinen vai ei.
- 112 Tältä osin on valvottava suhteellisuusperiaatteen noudattamista. Yksityiselämän kunnioitusta koskevan perusoikeuden suoja unionin tasolla edellyttää, että henkilötietojen suoja koskevat poikkeukset ja rajoitukset on toteutettava täysin välttämättömän rajoissa (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym., C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 96 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 113 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on siis tarkistettava, onko niin, että riidanalaisen luettelon laatiminen ja rekisteröityjen nimien merkitseminen luetteloön soveltuvat niillä tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi ja ettei näiden päämäärien saavuttamiseksi ole olemassa lievempiä keinoja.
- 114 Se, että henkilö on merkitty riidanalaiseen luetteloön, voi loukata joitakin hänen oikeuksistaan. Tähän luetteloön merkitseminen voi näet vahingoittaa hänen mainettaan ja vaikuttaa hänen suhteisiinsa veroviranomaisiin. Tämä merkintä voi myös vaikuttaa kyseisen henkilön syyttömyysolettamaan, joka on vahvistettu perusoikeuskirjan 48 artiklan 1 kohdassa, sekä oikeushenkilöiden, jotka on liitetty riidanalaiseen luetteloön merkittyihin luonnollisiin henkilöihin, perusoikeuskirjan 16 artiklan mukaiseen elinkeinovapauteen. Tällainen puuttuminen voi olla asianmukainen vain, jos on riittäviä viitteitä epäilystä, että rekisteröity toimii näennäisesti häneen liitettyjen oikeushenkilöiden johtotehtävissä, mikä vaikuttaa haitallisesti veronkantoa ja veropetosten torjuntaa koskevaan yleiseen etuun.
- 115 Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tulee siihen tulokseen, että riidanalaisen luettelon laatiminen on tarpeen niiden yleistä etua koskevien tehtävien suorittamiseksi, jotka rekisterinpitäjälle on annettu direktiivin 95/46 7 artiklan e alakohdan mukaisesti, sen on vielä tarkistettava, että muut direktiivissä ja erityisesti direktiivin 6 ja 10–12 artiklassa asetetut henkilötietojen käsittelyn laillisuuden edellytykset täyttyvät.
- 116 Lisäksi jos on olemassa syitä direktiivin 95/46 13 artiklan nojalla rajoittaa joitakin viimeksi mainituissa artikloissa säädettyjä oikeuksia kuten rekisteröidyn oikeutta informointiin, tällaisen rajoituksen on – kuten edellä 96 kohdasta käy ilmi – oltava välttämätön 13 artiklan 1 kohdassa mainitun edun, kuten tärkeän taloudellisen tai rahoituksellisen edun verotusta koskevissa asioissa, varmistamiseksi, ja perustuttava lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin.
- 117 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 95/46 7 artiklan e alakohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että jäsenvaltion viranomaiset suorittavat veronkannon ja veropetosten torjunnan tarkoituksessa sen kaltaista henkilötietojen käsittelyä kuin riidanalaisen luettelon laatiminen pääasiassa ilman rekisteröityjen suostumusta, edellyttäen yhtäältä, että näille viranomaisille on kansallisessa lainsäädännössä annettu kyseisessä säännöksessä tarkoitettuja yleistä etua koskevia tehtäviä, että tämän luettelon laatiminen ja rekisteröityjen nimen merkitseminen siihen ovat tosiasiallisesti soveltuvia ja tarpeen tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi ja että on olemassa riittäviä indisioita olettaa, että rekisteröidyt ovat luettelossa perustellusti, ja toisaalta, että kaikki direktiivissä 95/46 asetetut henkilötietojen käsittelyn laillisuuden edellytykset täyttyvät.

Neljäs kysymys

- 118 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy neljännellä kysymyksellään ennen kaikkea, onko perusoikeuskirjan 47 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kun kansallinen tuomioistuin on käsiteltäväkseen saatetussa asiassa todennut, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön välillä on eroavaisuuksia, se antaa viimeksi mainitulle etusijan.
- 119 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt tämän kysymyksen yleisesti, eikä se ole täsmentänyt selvästi ja konkreettisesti, mitä sen tarkoittamat erot ovat.
- 120 Tältä osin on palautettava mieleen, että ennakkoratkaisupyynnön sisältöä koskevat vaatimukset mainitaan nimenomaisesti unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklassa, josta ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen oletetaan SEUT 267 artiklaan perustuvassa yhteistyössä olevan tietoinen ja jota sen on tunnollisesti noudatettava. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on näin ollen esitettävä täsmällisesti ne syyt, joiden perusteella se on päättänyt pohtimaan unionin oikeuden tiettyjen säännösten tulkintaa ja pitämään tarpeellisena ennakkoratkaisukysymysten

esittämistä unionin tuomioistuimelle. Unionin tuomioistuin on jo katsonut, että on välttämätöntä, että kansallinen tuomioistuin antaa edes vähäisen selostuksen niistä syistä, joiden perusteella se on valinnut ne unionin oikeuden säännökset ja määräykset, joiden tulkintaa se pyytää, ja siitä, miten nämä säännökset ja määräykset ja sen käsiteltävänä olevassa asiassa sovellettava kansallinen lainsäädäntö liittyvät toisiinsa (tuomio 9.3.2017, Milkova, C-406/15, EU:C:2017:198, 72 ja 73 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 121 Nämä vaatimukset ilmenevät myös ennakkoratkaisupyyntöjen tekemistä koskevista suosituksista (EUVL 2016, C 439, s. 1), jotka Euroopan unionin tuomioistuin on laatinut kansallisille tuomioistuimille.
- 122 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että neljäs kysymys ei vastaa edellisissä kohdissa mainittuja vaatimuksia.
- 123 On myös syytä muistuttaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ennakkoratkaisupyyntöjen esittämisen oikeutuksena ei ole intressi saada neuvoa-antavia lausuntoja yleisistä tai hypoteettisista kysymyksistä vaan se, että kysymys on tarpeen unionin oikeutta koskevan asian todelliseksi ratkaisemiseksi (ks. tuomio 21.12.2016, Tele2 Sverige ja Watson ym., C-203/15 ja C-698/15, EU:C:2016:970, 130 kohta).
- 124 Tästä seuraa, että neljäs kysymys on jätettävä tutkimatta.

Oikeudenkäyntikulut

- 125 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jossa asetetaan sen edellytykseksi, että henkilö, joka katsoo yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 95/46/EY taattua oikeuttaan henkilötietojen suojaan loukatun, voi saattaa asian tuomioistuimen käsiteltäväksi, se, että hän on ensin käyttänyt kaikki kansallisissa hallintoviranomaisissa käytettävissä olevat oikeussuojakeinot, kunhan näiden oikeussuojakeinojen käyttämistä koskevat konkreettiset menettelysäännöt eivät vaikuta suhteettomasti kyseisessä määräyksessä tarkoitettuun oikeuteen tehokkaisuuteen oikeussuojakeinoin tuomioistuimessa. Erityisesti edellytetään, että kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten oikeussuojakeinojen käyttämisestä ensin ei aiheudu merkittävää viivästystä asian saattamiselle tuomioistuimen käsiteltäväksi, että se keskeyttää asianomaisten oikeuksien vanhentumisen ja että siitä ei aiheudu kohtuuttomia kuluja.
- 2) Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että kansallinen tuomioistuin ei hyväksy direktiivillä 95/46 annetun henkilötietojen suojan rikkomisesta todisteena esitettäväksi riidanalaisen luettelon kaltaista luetteloa, jonka rekisteröity esittää ja joka sisältää hänen henkilötietojaan, siinä tapauksessa, että kyseinen henkilö on hankkinut luettelon ilman laissa edellytettyä rekisterinpitäjän suostumusta, jollei tästä epämisestä säädetä kansallisessa lainsäädännössä ja jollei se kunnioita sekä tehokkaita oikeussuojakeinoja tuomioistuimessa koskevan oikeuden keskeistä sisältöä että suhteellisuusperiaatetta.

- 3) Direktiivin 95/46 7 artiklan e alakohtaa on tulkittava siten, että se ei ole esteenä sille, että jäsenvaltion viranomaiset suorittavat veronkannon ja veropetosten torjunnan tarkoituksessa sen kaltaista henkilötietojen käsittelyä kuin riidanalaisen luettelon laatiminen pääasiassa ilman rekisteröityjen suostumusta, edellyttäen yhtäältä, että näille viranomaisille on kansallisessa lainsäädännössä annettu kyseisessä säännöksessä tarkoitettuja yleistä etua koskevia tehtäviä, että tämän luettelon laatiminen ja rekisteröityjen nimen merkitseminen siihen ovat tosiasiallisesti soveltuvia ja tarpeen tavoiteltujen päämäärien saavuttamiseksi ja että on olemassa riittäviä indisioita olettaa, että rekisteröidyt ovat luettelossa perustellusti, ja toisaalta, että kaikki direktiivissä 95/46 asetetut henkilötietojen käsittelyn laillisuuden edellytykset täyttyvät.

Allekirjoitukset